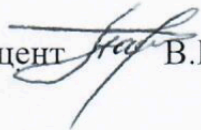

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
Факультет будівництва та архітектури
Кафедра гуманітарної освіти

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми «Комп'ютерні науки» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

к.т.н., доцент В.В. Пташник

ФІЛОСОФІЯ

Силлабус навчального курсу
2023-2024 н.р.
денна форма навчання

ВИКЛАДАЧ:

Копитко Андрій Дмитрович
Електронна пошта: akopytko@ukr.net
Телефони:
(робочий) +38 (032) 224 29 44;
+3 8 (032) 224 29 68
(мобільний) +38 0972228314
каб. 402

Копитко Андрій Дмитрович:

Доцент кафедри гуманітарної освіти Львівського національного університету природокористування, к. істор. н., доцент.

Викладач з 20-річним досвідом, автор та співавтор 90 статей, 16 навчальних посібників, 5 довідників, 33 навчально-методичних розробок.

Читає курси: «Філософія», «Історія політичних та правових вчень», «Логіка», «Історія України». Наукові інтереси: філософія природи, філософія органічного виробництва, психолого-педагогічні аспекти формування успішної особистості, історія Галицько-Волинського князівства, історія української аграрної науки та освіти в Східній Галичині, історія аграрної науки та освіти в навчальних та наукових інституціях в Дублянах.

Коротка анотація курсу: Навчальна дисципліна «Філософія» є обов'язковою навчальною дисципліною, що належить до циклу професійної підготовки за освітньо-професійною програмою «Комп'ютерні науки» кваліфікація «Бакалавр з комп'ютерних наук», спеціальністю 122 «Комп'ютерні науки», галузь знань : 12.«Інформаційні технології», яка викладається в 2 семестрі в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Підсумковий контроль: іспит.

Обсяг курсу: 120 годин аудиторних занять, з них 16 годин лекцій, 32 години семінарських занять та 72 години самостійної роботи.

Мета та завдання курсу: навчити студентів самостійно та критично аналізувати базові проблеми функціонування природи, суспільства, людини, методологічні проблеми пізнання та діяльності, допомогти сформуванню основи знань про світогляд, принципи його творення та розвитку, вибудувати власну життєву позицію щодо питань особистісного, суспільного, загальнолюдського характеру. Мета курсу реалізовується завдяки вирішенню наступних завдань: а) ознайомлення студентів з предметом, специфікою, історією та основними проблемами пошуків філософії; б) оволодіння філософським понятійно-категоріальним апаратом; в) створення системних уявлень про сфери філософського знання (онтологію, гносеологію, аксіологію; натурфілософію, соціальну філософію, філософську антропологію, логіку); г) сформувати базові навички роботи з філософськими першоджерелами та літературою; д) ознайомити з методологією та методикою філософського дослідження різних сфер дійсності.

Результати навчання:

За результатами навчання студенти зможуть сформуванню:

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання:

- ПРН1. Застосовувати знання основних форм і законів абстрактно-логічного мислення, основ методології наукового пізнання, форм і методів вилучення, аналізу, обробки та синтезу інформації в предметній області комп'ютерних наук.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	Тема	Кількість годин			Максимальний бал
		л	с	СРС	Семінари
Модуль 1. Становлення та розвиток філософської думки у світі та Україні.					
1	Філософія, її людські виміри і смисл.	2	2	1	3
2	Виникнення і розвиток філософії в стародавніх Індії та Китаї.		2	2	3
3	Філософська думка у стародавніх Греції та Римі.		2	3	3

4	Філософія середньовіччя і Відродження.		2	3	3
5	Філософія Нового часу.	2	2	3	3
6	Німецька класична філософія.	2	2	3	3
7	Сучасна світова філософія.	2	2	3	4
8	Українська філософія в XI-XX ст.		2	3	3
Разом за 2 семестр		8	16	21	25
Модуль 2. Галузі філософського знання та практичний вимір їх втілення					
9	Онтологія як філософське вчення про буття.	2	2	1	3
10	Проблема свідомості у філософії.	2	2	2	3
11	Гносеологія як філософська теорія пізнання.	2	2	3	3
12	Філософська антропологія.	2	2	3	4
13	Соціальна філософія.		2	3	4
14	Аксіологія (філософська теорія цінностей).		2	3	3
15.	Культура і цивілізація в філософському трактуванні.		2	3	3
16.	Філософія природи і глобалістика.		2	3	2
Разом за 2 семестр		8	16	21	25
Іспит		30			50
Всього		16	32	72	100

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Зміст теми	Перелік питань на самостійне вивчення	Рекомендовані теми для науково-дослідної діяльності
Тема 1. Філософія, її людські виміри і смисл.	Предмет філософії. Проблематика філософських студій. Структура і функції філософії. Філософські методи. Світогляд. Історичні типи світогляду. Значення філософії для особистості та суспільства.	Міфологічні та релігійні джерела філософії. Філософія і політика. Проблеми діалогу філософії з наукою та мистецтвом.	Діалектика та метафізика як філософські методи пояснення дійсності. Взаємозв'язок онтологічних та гносеологічних проблем і шляхи їх пояснення у філософії. Трактування предмету філософії в сучасній філософії.
Тема 2. Виникнення і розвиток філософії в стародавніх Індії та Китаї.	Особливості розвитку філософії в стародавніх Індії та Китаї. Давньоіндійська філософія: ведичні та матеріалістичні школи. Буддизм та джайнізм. Давньокитайська філософія. Конфуціанство та даосизм.	Етико-соціальне вчення конфуціанства. Порівняльний аналіз філософської традиції у західній та східній парадигмі. Проблеми буття та світу у вченнях ведичних шкіл Стародавньої Індії.	Ідеї та цінності східної філософсько-релігійної традиції в європейській філософії: Роль східної парадигми в формуванні світогляду сучасної людини Заходу. Етика буддизму та її вплив на вирішення сучасних глобальних проблем людства.
Тема 3. Філософська думка у	Антична натурфілософія. Класичний період античної філософії.	Філософські вчення Геракліта та елеатів і їх вплив на розвиток	Давньогрецька міфологія та її вплив на становлення античної філософії.

стародавніх Греції та Римі.	Сократ. Платон. Аристотель. Елліністична філософія в стародавній Греції та Римі (III ст. до н.е. – V ст. н.е.).	уявлень про природу руху. Етика античного стоїцизму та епікуреїзму. Еманаційна система неоплатонізму.	Атомістичне вчення епікурейської школи та його роль у розвитку уявлень про будову світу. Проблема права та справедливості у працях римських стоїків.
Тема 4. Філософія середньовіччя і Відродження.	Апологетика і патристика. Схоластична філософія зрілого та пізнього середньовіччя. Філософія людини та природи у філософії доби Відродження.	Вчення Орігена як перша ранньохристиянська філософська система. Іоан Дамаскин – творець середньовічної схоластики. Епікурейська філософія Л. Валли.	Погляди Боеція та їх вплив на формування проблематики середньовічної філософії. Йоан Скот Еріугена та його роль у становленні середньовічного пантеїзму. Середньовічна містика (Бернард з Клерво, Йоган Екхарт). Філософія природи у вченнях мислителів XV-XVI ст.
Тема 5. Філософія Нового часу.	Емпірична філософія Ф.Бекона. Раціоналізм Р.Декарта. Механістичний матеріалізм Т.Гоббса. Проблема пантеїзму у Б.Спінози. Сенсуалізм Дж. Локка. Суб'єктивний ідеалізм Дж. Берклі і Д.Юма.	Наукова революція XVI-XVII ст. в контексті розвитку філософії Нового часу. Ірраціоналістична філософія Б. Паскаля. П. Гассенді як видатний філософ-атоміст Нового часу.	Суспільство доби Нового часу в Європі та формування його філософської парадигми. Позитивістська концепція філософії Ж. Д'Аламбера. Трактатування, природи цивілізації у філософських вченнях Вольтера і Ж.-Ж. Руссо
Тема 6. Німецька класична філософія.	Сутнісні риси німецької класичної філософії. Суб'єктивно-ідеалістичні вчення (І.Кант, І.Фіхте). Об'єктивно-ідеалістичні вчення (Ф.-В. Й. Шеллінг, Г.В.Ф. Гегель). Антропологічний матеріалізм Л.Фейєрбаха.	Теорія пізнання І. Канта. Філософія історії Ф. Шеллінга. Г. Гегель про мистецтво, релігію та філософію як форми прояву Абсолютного духу.	Німецьке Просвітництво та його вплив на формування німецької класичної філософії. Людина та сфера людських стосунків у філософському вченні Л. Фойєрбаха. Трактатування свободи у філософській спадщині Й. Фіхте.
Тема 7. Сучасна світова філософія.	Особливості проблематики та методології досліджень філософії XX – XXI ст. Специфіка філософських ірраціоналістичних	Суть моделі розвитку науки І. Лакатоса. Напрями релігійної філософії XX ст. Герменевтика як напрям сучасних	Проблема фальсифікації в творчості К. Поппера. Категорія "ризом" у постмодернізмі.

	течій. Визначальні риси та напрями сцієнтичної (наукоподібної) філософії: Прагматизм.	філософських досліджень.	Технократизм та його критика в сучасній філософії. Проблеми знання, мови та розуміння в сучасній філософії неопозитивізму.
Тема 8. Українська філософія в XI-XX ст.	Філософська думка в Київській Русі. Гуманістичні та реформаційні ідеї в Україні XIV-XVII ст. Філософія українського просвітництва (друга половина XVII-XVIII ст.). Філософія Г.Сковороди. Українська романтична філософія першої половини XIX ст. Філософія П.Юркевича. Українська філософія в другій половині XIX – перша половині XX ст.: напрями пошуків, визначальні ідеї.	Природа людської психіки у вченні В. Зеньківського. Автотрофність людини у творчості В. Вернадського. Політична філософія Д. Донцова. Проблема "історичних" та "неісторичних" націй у трактуванні І. Лисяка-Рудницького.	Філософські основи романтизму в творчості М. Шашкевича. Філософські засади фізичної економії С. Подолинського. Філософське осмислення проблеми "мислення – мова" у творчості О. Потебні. Проблема співвідношення віри і знання у вченні Г. Челпанова.
Тема 9. Онтологія як філософське вчення про буття.	Смисл проблеми буття. Категорія "матерія". Матеріальна єдність світу Єдність матерії, руху, простору і часу.	Концепції буття в історії філософії. Співвідношення матеріального та ідеального в системі буття: історико-філософський аспект проблеми. Синергетика: проблема виникнення порядку з хаосу.	Культурний простір і час як форми буття людини. Проблема субстанції в сучасній науці і філософії. Сучасні уявлення про матерію, її структуру і властивості.
Тема 10. Проблема свідомості у філософії.	Розвиток форм відображення як передумова виникнення свідомості. Свідомість як ідеальне. Виникнення людської свідомості. Мова і свідомість. Суспільна свідомість та її форми.	Ірраціональні виміри свідомості. Іntenціональність та інтерсуб'єктивність як філософські проблеми. Вчення про архетипи К. Юнга.	Способи маніпуляції людською свідомістю. Проблема діалогу людини і комп'ютерних систем. Проблема рефлексії у сучасній філософії.
Тема 11. Гносеологія як філософська теорія пізнання.	Проблеми пізнання у філософії та його основні принципи. Чуттєве та раціональне в пізнанні та його форми. Теорія істини, її основні характеристики і критерії. Специфіка,	Інтуїція як форма пізнання. Езотеризм та позанаукові форми пізнання. Теорія наукових революцій Т. Куна та проблема наукового пізнання.	Комп'ютерна революція та процеси інформатизації. Проблема свободи творчості в діяльності сучасного науковця. Трактування проблеми пізнання та знання у вченні А. Пуанкаре.

	рівні, форми і методи наукового пізнання.	Класична, неklasична та постнеklasична парадигми розвитку науки	
Тема 12. Філософська антропологія.	Філософська антропологія: сутність, основні категорії і концепції. Філософська проблема антропогенезу. Співвідношення природного та соціального в людині. Проблема сенсу життя людини.	Типи саморозуміння людини у вченні М. Шелера. Концепція антропосоціогенезу у марксизмі. Вчення К. Ясперса про межові ситуації.	Г. Плеснер про людину як ексцентричну істоту. Призначення людини у концепціях середньовічних мислителів. Проблема відчуженості людського буття у сучасній філософії.
Тема 13. Соціальна філософія.	Суспільство як предмет соціально-філософського аналізу. Генеза соціально-філософських концепцій. Поняття інформаційного суспільства.	Проблема відкритого та закритого суспільства у вченні К. Поппера. Комп'ютопія Й. Масуди. Утопічні та антиутопічні ідеї суспільного прогресу. Структурно-функціональний підхід до розуміння суспільства Е. Дюркгайма.	Е. Дюркгайм про роль цінностей у підтримці суспільного життя. Концепція бунту мас у філософії Х. Ортеги-і-Гасета. Віртуалізація життєвого світу людини: досягнення та загрози. Маса та еліта як соціальні групи.
Тема 14. Культура і цивілізація в філософському трактуванні	Багатовимірність поняття культури. Філософія культури. Співвідношення понять «культура» та «цивілізація». Історичні моделі культури та цивілізаційні типи. Проблема кризи культури: історія та сучасність.	Трактування проблем культури у вченні М. Бердяєва. Соціологія культури К. Мангейма. Проблема цивілізації у вченнях Л. Февра та Н. Еліаса.	Елітарність культури як філософська проблема. Культурний простір і час як форми буття людини. А. Швейцер про природу кризи культури.
Тема 15. Аксіологія (філософська теорія цінностей).	Цінності: сутність і трактування в історії філософії. Концепції цінностей. Цінності як ядро світоглядної проблематики.	Феноменологічна концепція цінностей. Концепція природних прав людини. Проблема цінностей у вченні І. Канта.	Концепція цінностей неокантіанців. Трактування проблеми конституювання сенсу життя людини в сучасній філософії. Криза традиційних цінностей в сучасному (постіндустріальному) суспільстві.
Тема 16. Філософія природи і глобалістика.	Природа як предмет конкретно-наукового та філософського осмислення. Сучасна наукова та філософська картина світу. Глобальні	Сучасна прогностика і футурологія. Моделі глобалізації в сучасній філософії та науці.	Тероризм як глобальна проблема XXI ст. Концепція технологічної революції та її вплив на

	проблеми сучасності: сутність, типологія, шляхи вирішення. Філософія глобалізму в сучасному світі.	Філософія природи Г. Гегеля. Методологія та методика побудови прогнозів.	розвиток сучасного людства. Небулярна концепція походження світу: гіпотези та наукові реалії.
--	--	--	---

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет філософії.
2. Основні принципи пізнання.
3. Особливості і проблематика давньокитайської філософії. Даосизм і конфуціанство.
4. Трактування категорії буття у філософії.
5. Сутнісні риси давньоіндійської філософії.
6. Біологічне і соціальне в людині.
7. Ознаки (властивості) свідомості та її структура.
8. Атрибути матерії.
9. Ідеалістичне вчення Платона.
10. Функції філософії.
11. Структура пізнавального процесу.
12. "Філософія серця" Памфіла Юркевича.
13. Типи світоглядів .
14. Ведичні та матеріалістичні школи стародавньої Індії.
15. Сутнісні риси суспільства.
16. Функції мови.
17. Структура філософії.
18. Чуттєвий та раціональний рівні пізнання і їхні форми прояву.
19. Визначальні риси та філософські школи античної натурфілософії.
20. Методологічні підходи до розуміння цінностей в історії філософії.
21. Сутнісні ознаки культури і цивілізації: спільне і відмінне.
22. Визначальні риси філософського знання.
23. Філософські погляди Т.Шевченка.
24. Сенс життя як категорія філософської антропології.
25. Особливості східної і західної філософських парадигм.
26. Атрибути часу і простору як категорій онтології.
27. Філософські проблеми походження та розвитку людини.
28. Методи філософських досліджень .
29. Особливості філософії, науки, релігії і міфології як історичних типів світогляду.
30. Структура особистості.
31. Сутність, структура і функції світогляду.
32. Українська школа фізичної економії (С. Подолинський, В. Вернадський, М. Руденко).
33. Категорія "соціальне" у філософії.
34. Проблематика філософії доби Відродження (XIV-XI ст.).
35. Теорії соціальної стратифікації та соціальної мобільності.
36. Екологічні проблеми сучасної цивілізації.
37. Проблема виникнення людської свідомості у філософії та науці.
38. Наукова революція XVI- XVII ст. та її вплив на розвиток філософії.
39. Сутність і структура суспільної свідомості.
40. Філософські погляди Сократа.
41. Соціальна структура суспільства і особливості її формування в сучасній Україні.

42. Сенсуалістичне вчення Дж. Локка.
43. Визначальні характеристики істини як категорії гносеології..
44. Специфіка, рівні та форми наукового пізнання.
45. Філософський аспект поглядів І.Франка.
46. Атрибути та функції культури.
47. Система ідеалістичної діалектики Г. Гегеля.
48. Філософське вчення джайнізму і буддизму.
49. Філософія Г.Сковороди та її використання в моральному вихованні молоді.
50. Формацийний та цивілізаційний підходи до розгляду історії.
51. Форми організації суспільного буття (соціальні спільноти, великі і малі соціальні групи).
52. Особливості давньокитайської філософії.
53. Типологія глобальних проблем сучасності.
54. Методи наукового пізнання: сутність і класифікація.
55. Сфери буття світу (ідеального, матеріального, соціального, буття речей і процесів).
56. Філософське вчення Рене Декарта.
57. Поняття суспільства і основні методологічні підходи до його розуміння.
58. Сучасна філософська антропологія: проблематика досліджень.
59. Особливості розвитку класичної давньогрецької філософії (IV до н.е.).
60. Форми суспільної свідомості.
61. Природа та походження глобальних проблем. Концепція сталого розвитку людства.
62. Визначальні риси свідомості та самосвідомості.
63. Буття людини як філософська проблема.
64. Специфіка розвитку філософії в добу Середньовіччя.
65. Типологія цивілізацій.
66. Класифікація цінностей.
67. Екзистенціалізм та його різновиди.
68. Відображення у природі, соціальному та духовному житті: сутність, специфіка проявів, види і рівні.
69. Пізнання і практика.
70. Критична філософія І.Канта.
71. Категорії "людина", "індивід", "індивідуальність", "особистість".
72. Структура і функції філософії.
73. Основні концепції людини у філософії.
74. Вчення давньогрецьких атомістів.
75. Взаємозв'язок мови та свідомості.
76. Суб'єкт та об'єкт пізнання.
77. Інформаційне суспільство: сутність і механізми розвитку.
78. Філософське розуміння єдності світу.
79. Філософські погляди М.Драгоманова.
80. Поняття духовного світу людини.
81. Взаємозв'язок матерії, руху, простору і часу.
82. Категорія "матерія" та її трактування в історії філософської думки.
83. Філософські погляди Ф.Прокоповича.
84. Значення філософії для суспільства та особистості.
85. Емпірична філософія Ф. Бекона.
86. Свідомість як форма відображення дійсності.
87. Аксиологія як філософське вчення про цінності.
88. "Двонатурність світу" у філософії Г.С. Сковороди.
89. Філософія духу та духовності людини.
90. Схоластична філософія XI-XIV ст.

Методичне забезпечення курсу: хід проведення семінарських занять, питання для самоконтролю, завдання для самостійної роботи студентів відображені у методичних виданнях:

1. Копитко А., Лазарева М., Наконечний Р., Сас І. Філософія: навчальний посібник. Видання друге, доповнене. Львів, 2021. 473 с.
2. Копитко А.Д., Сас І.М. Філософія: Плани семінарських занять з методичними рекомендаціями. Львів: ЛНАУ, 2015. 87 с.
3. Копитко А.Д. Філософія: Збірник тестових завдань для студентів заочної форми навчання. Львів: ЛНАУ, 2017. 66 с.
4. Наконечний Р., Васільєва О., Копитко А., Мисак Н. Історія філософії: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: ЛНАУ, 2013. 471 с.

Система оцінювання та методи контролю. Оцінювання за навчальною дисципліною «Філософія» проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:

Семінарські заняття та СРС: 50%.

Іспит: 50%.

Методи контролю:

Усне опитування (фронтальне, індивідуальне детальний аналіз відповідей студентів),

Письмова аудиторна та поза аудиторна перевірка (філософські диктанти, твори, рішення задач і прикладів, складання тез, виконання схем, підготовка різних відповідей, рефератів, контрольні роботи (з конкретних питань тощо),

Практична перевірка(виконання практичної роботи, рішення професійних завдань, ділові ігри тощо

Стандартизований контроль (тести).

Самоконтроль: (самооцінка студентом якості засвоєного навчального матеріалу з дисципліни в цілому, змістовного модуля чи окремої теми на основі передбачених у методичних рекомендаціях питань для самоконтролю).

Види контролю: поточний контроль, проміжна атестація, підсумковий контроль.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота (разом 50 балів)														Підсумковий тест (екзамен)		Сума	
розділ 1							розділ 2							50 балів		100	
3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3	4	4	3	3	2		

Академічна політика курсу: право студентів бути присутніми на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, зумовлених поважними причинами, вчасне виконання передбачених навчальною програмою видів робіт, повага та толерантність до чужої думки, самостійне, без сторонньої допомоги вирішення завдань СРС, завдань проміжного та підсумкового контролю. Не допускається копіювання вирішених завдань іншими особами та поширення плагіату.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів, виконання індивідуальних завдань.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Волинка Г. Філософія: Навчальний посібник. Київ : Кондор, 2011. 368 с.
2. Гринів О. Філософія: Курс лекцій для аспірантів. Львів: Тріада плюс, 2016. 368 с.
3. Губар О. Філософія: Інтерактивний курс лекцій. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 415 с.
4. Копитко А., Лазарева М., Наконечний Р., Сас І. Філософія: навчальний посібник. Видання друге, доповнене. Львів, 2021. 472 с.
5. Надольний І. Філософія: Навчальний посібник. Київ : Кондор, 2011. 455 с.
6. Наконечний Р., Васільєва О., Копитко А., Мисак Н. Історія філософії: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: ЛНАУ, 2013. 471 с.
7. Наконечний Р., Копитко А., Мисак Н., Лазарева М., Васільєва О. Філософія. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: Ліга-Прес, 2014. 286 с.
8. Петрушенко В. Філософія: курс лекцій. Навчальний посібник. 5-е видання, виправ. і доповн. Львів: Магнолія-2006, 2009. 506 с.
9. Петрушенко В. Філософія: Навчальний посібник: 1 частина: Світова філософія, фундаментальні проблеми філософії; 2 частина: Релігієзнавство, етика та естетика, логіка. Львів: Новий світ-2000, 2011. 647 с.
10. Петрушенко В. Філософія (вступ до курсу, історія світової та української філософії, фундаментальні проблеми сучасної філософії). Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 596 с.
11. Причепій Є., Черній А., Чекаль Л. Філософія: Підручник. Вид. 3-є, стереотипне. Київ : Академвидав, 2009. 592 с.
12. Рижак Л. Філософія: підручник. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2013. 650 с.
13. Черній А. Філософія: Навчальний посібник для самостійної роботи. Київ : Кондор, 2011. 392 с.
14. Філософія: Навчальний посібник / За заг. ред. Р. Наконечного. Львів: ЛНАУ, 2010. 241 с.
15. Філософія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [Л.В.Губерський та ін.; за ред. Л.В.Губерського]. Х.: Фоліо, 2013. 509 с.
16. Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. За ред. Л.В. Губерського. Вид. 2-ге, переробл. і доп. Харків: Фоліо, 2018. 621 с.
17. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: Навчальний посібник. За ред. Г. Волинка. К.: Каравела, 2009. 368 с.
18. Філософія: Підручник / В.С. Бліхар, А.Ф. Карась, М.П. Требін та ін.; за ред. В.В. Середи, М.М. Цимбалюка. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 428 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/123456789/561/1/2015.pdf>

Допоміжна

1. Андрущенко В., Волинка Г., Мозгова Н. Філософія: Природа, проблематика, класичні розділи: Хрестоматія. Навчальний посібник; За ред. Г. Волинка. Київ : Каравела, 2012. 464 с.

2. Афонов А.П. Філософія: навчальний посібник для студентів нефілософських спеціальностей. Маріуполь : ПДТУ, 2014. 175 с.
3. Воронюк О.Л. Основи філософських знань (навчально-методичний посібник). К.: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2018. 120 с.
4. Батлер-Боудон Т. 50 видатних творів. Філософія. Пер. з англ. Н. Лавської. Київ : Вид. група КМ-БУКС, 2019. 456 с.
5. Гнатюк Я.С., Гоян І.М. Філософія. Вступ до теорії: навч. посібник. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2017. 140 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/2484.pdf>
6. Горський В. Історія української філософії: Навчальний посібник. 4-е допов. видання. Київ: Наукова думка, 2001. 375 с.
7. Гудінг Д., Дж. Леннокс. Людина та її світогляд. Київ : УБТ, 2007. Т.1: Для чого ми живемо і яке наше місце у світі. 416 с.
8. Гудінг Д., Дж. Леннокс. Людина та її світогляд. Київ : УБТ, 2006. Т.2: У пошуках істини і реальності. 376 с.
9. Гудінг Д., Дж. Леннокс. Людина та її світогляд. Київ : УБТ, 2007. Т.3: У пошуках істини і реальності. 480 с.
10. Гринів О. Історія української філософії. Львів: Тріада плюс, 2015. 304 с.
11. Гринів О. Історія філософії. Курс лекцій для аспірантів. Львів, 2015. 559 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/5072/1/istorija%20filosoifii.pdf>
12. Губар О. Філософія: Інтерактивний курс лекцій. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 415 с.
13. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Філософія: підручник. Харків : Право, 2015. 432 с.
14. Довгань А.Ю. Філософія. Лекційний курс для аспірантів технічних спеціальностей. Тернопіль: Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя, 2013. 109 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/17908/1/Dovgan_A_filsoofija_lekciji.pdf
15. Захара І. Лекції з історії філософії: Навчальний посібник. Львів : Видавництво ЛБА, 1997. 398 с.
16. Захара І. С. Українська філософія : Навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 353 с.
17. Історія філософії. Словник. За заг. ред. В.І. Ярошовця. 2-е вид., переробл. Київ : Знання України, 2012. 1087 с.
18. Історія філософії в її зв'язку з освітою. Підручник. За ред. Г.І. Волинки. Київ: Каравела, 2006. 480 с.
19. Касьян В. Філософія. Відповіді на питання екзаменаційних білетів: Навчальний посібник. 5-е видання, випр. і допов. Київ : Знання, 2008. 347 с.
20. Копитко А.Д. Михайло Грушевський про завдання освіти в умовах українського національного відродження. *Матеріали науково-практичної конференції «Наукові засади державотворення: історія, сучасність і перспективи» до 30-річчя незалежності України (м. Івано-Франківськ, 26 жовтня 2021 р.)*. Івано-Франківськ, 2022. С.11-18.
21. Копитко А. Учення фізичної економії як методологічна основа сталого розвитку сільських територій в Україні. *Теорія і практика розвитку агропромислового комплексу та сільських територій*. Матеріали XXIII міжнародного науково-практичного форуму (4–6 жовтня 2022 року). Львів : ЛНУП, 2022. С.639-642.
22. Копитко А.Д. Екосоціальний вимір функціонування сільських територій як умова їхнього сталого розвитку. *Ефективні технології і конструкції в будівництві та архітектура села*. Матеріали V Міжнародної науково-технічної конференції (16-17 червня 2022 р.). Львів : ЛНУП, 2022. С.62-64.

23. Копитко А.Д. Проблеми взаємозв'язку освіти та виховання у працях Г.С. Сковороди. *Сучасні реценції світоглядно-ціннісних орієнтирів Григорія Сковороди*: колективна монографія / за заг. ред. к.ю.н. Д. С. Луніна. Полтава 2022. С.73-81.
24. Копитко А.Д., Наконечний Р.А. Методологічні аспекти органічного виробництва та збалансованого природокористування. *Збірник тез VII Міжнародної науково-практичної конференції "Філософсько-психологічні аспекти духовності сталого розвитку людства", 20 квітня 2022 р.* / за ред. Л.В. Рижак ; відповід. за вип. Н. І. Жигайло, Ю. В. Максимець. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. С.98-101.
25. Копитко А.Д. Морально-етичні проблеми в листуванні Г.С. Сковороди до М. Ковалинського. *Григорій Сковорода у сучасному багатовимірному світі*. Збірник тез VIII Міжнародної науково-практичної конференції. (Львів, 16 листопада 2022 р.) / за ред. чл.-кор. НАН України, д-ра філос. наук, проф. В. П. Мельника ; відп. за вип. В. М. Качмар, Л. В. Рижак, Н. І. Жигайло, Ю. В. Максимець. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. С.126-130.
26. Копитко А., Наконечний Р. Енергетична концепція С. Подолинського щодо засад праці людини в сільському господарстві. *Теорія і практика розвитку агропромислового комплексу та сільських територій*. Матеріали XXIII міжнародного науково-практичного форуму (4–6 жовтня 2022 року). Львів : ЛНУП, 2022. С.642-645.
27. Кремень В., Ільїн В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник. Київ : Книга, 2005. 528 с.
28. Кульчицький Б.В., Кульчицький Я.В. Філософія економічних систем (розвиток методології їх порівняльного аналізу в умовах екологізації, інтелектуалізації та глобалізації): монографія. Львів : Ліга-Прес, 2015. 710 с.
29. Основи філософії: навч. посіб. / Л. О. Сандюк, С. П. Симоненко, О. В. Сулим, М.Ф. Шмиголь, Н. В. Щубелка, Ю. С. Юшкевич; за ред. М. Ф. Шмиголя. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 412 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7378/1.pdf>
30. Пазиніч С.М. Філософія: навчальний посібник. Х.: Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова; Видавець О. Савчук, 2017. 380 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/45843/1/Pazynych/2017.pdf>
31. Подольська Є., Подольська Т. Філософія: 100 питань – 100 відповідей. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів . Київ : Фірма "ІНКОС", 2011. 352 с.
32. Розвиток філософської думки в Україні: навчальний посібник. За ред. Ю.М. Вільчинського. 3-тє вид., переробл. і доп. Київ : КНЕУ, 2014. 328 с.
33. Татаркевич В. Історія філософії. Т.1: Антична і середньовічна філософія. Пер. з пол. А. Шкраб'юка. Львів : Свічадо, 2006. 456 с.
34. Татаркевич В. Історія філософії. Т.2. філософія Нового Часу до 1830 року. Пер. з пол. Я. Саноцький, О. Гірний. Львів : Свічадо, 1999. 352 с.
35. Татаркевич В. Історія філософії. Т.3. Філософія XIX століття і новітня. Пер. з пол. О. Гірний. Львів : Свічадо, 1999. 568 с.
36. Філософія: навчально-методичний посібник для самостійної роботи та семінарів / Укл. О. Данильян. Київ : Кондор, 2011. 50 с.
37. Філософія. Хрестоматія (від витоків до сьогодення): Навчальний посібник / За ред. Л. Губерського. Київ : Кондор, 2012. 621 с.
38. Філософи. 60 портретів. Пер. з нім. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. 368 с.
39. Філософія: терміни і поняття. Навчальний енциклопедичний словник. Під ред. В.Л. Петрушенка. Львів : «Новий Світ-2000», 2020. 492 с.

40. Фюрст М., Тринкс Ю. Філософія. Пер. з нім. В. Кекбуладзе. Вид. друге. Київ : Дух і літера, 2019. 536 с.
41. Щерба С. Філософія: Підручник. Видання 5-е. Київ : Кондор, 2011. 548 с.
42. Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології. Навчальний посібник зі словником. 4-е вид., переробл. та допов. Київ : КНТ, 2016. 396 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://shron1.chtyvo.org.ua/Khamitov_Nazip/Istoriia_filosofii_problema_liudyny_ta_ii_mezh_Vstup_do_filosofskoi_antropologii_iak_metaantropolohi.pdf
43. О.Ф. Stasiy, R.A. Наконеснуй, А. Д. Корутко. Methodological aspects of organic production and balanced nature managementt. *Передгірне та гірське землеробство і тваринництво*. Міжвідомчий тематичний науковий збірник. Вип. 71. Частина 1. Львів-Оброшине, 2022. Р.36-65

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси – [книжковий фонд](#), періодика та фонди на [електронних носіях](#) бібліотеки ЛНУП, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України:

ПРОВІДНІ НАУКОВІ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Сайт бібліотеки: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Офіційний сайт Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаніка. Режим доступу: www.lsl.lviv.ua.